

ELŐFIZETÉSI ÁRA:				FŐSZERKESZTŐ:	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
EGÉSZ ÉVRE	16.— K	NEGYED ÉVRE	4.— K	DR. BISCHITZ BÉLA	BUDAPEST, V. KER., SAS-UTCA 20. SZÁM.
FÉL ÉVRE	8.— K	EGYES SZÁM	—60 K	ÜGYVÉD.	TELEFON 108—00.
					HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.

Az állami szénbányák — kartellben.

(R.) Amit senki se hitt volna, hogy megtörténhetnék, ami ellenkezik az állami szénbányák létesítésének alap gondolatával, voltaképpen rendeltetésével és céljával: az most valóra válik, ha csak a közvélemény ismét nem hallatja szavát, össze nem fog, hogy megakadályozza s embrióban megfojtsa a tervet: az állami szénbányáknak a szénkartellbe való belépését. Ezt sürgetik a kartellben érdekelt pénzüzetek most, mert 1913-ban már felszabadulnak az állami szénbányák az 1908-iki szerződés alól és szabad lesz nekik magánosoknak is szén eladniok.

Előkelő pénzüzeteknél már mint kész dologról beszélnek e kartellről. A legújabb állami nagy hitelművelettel hozzák kapcsolatba az állami bányák kartellirozását, mondván, hogy a hitelművelet sima lebonyolításának (pedig busás haszonnal járt maga a művelet) a pénzüzetek részéről, melyeknek nagy szénérdekltségük van, az állami bányáknak a szénkartellbe való bevonása lett légyen a kikötés. Ami egyébként szinte hihetetlen, a pénzügyminiszter már állítólag hozzá is járult e tervhez, amit neki a bányászati főosztály igen melegen ajánlott, lévén a bányászati főosztálynak nagy megelégedésére az, hogy az állami vasművek, melyek szintén a bányászati főosztály hatáskörébe tartoznak, szintén hivatásuk ellenére benne vannak a vaskartellben, a vaskartellben való részesedési arányt mutatva fel nyereségül s ezzel leplezván a vezetésben kétségbevonhatatlanul mutatkozó súlyos fogyatékoságot.

Ami azonban az állami vasműveknél már szinte begyepesedett hiba, az még elkerülhető az állami szénbányáknál az ország érdekében. Az állami szénbányákra még nem lehet elmondani s könnyelműség azt vallani, hogy el vannak hibázva, vagy inproduktívak. Tessék az állami szénbányákba mindenekelőtt beháználni mindazt, amit Wekerle nekik a parlamenttel megszavaztatott, amire a fedezetet meg is adta és tessék gondoskodni a rendes vezetéséről, mert — mondjuk meg már az Istenért egyszer nyíltan! — hiba volt Andreicsnek, az ország első szénbányászának ideiglenes eltávolítása, hiszen ezen eltávolítás okozata a milliós károkat jelentő Wunsch-féle vasbeton akna szerződés is, amit már bevallanak. Pedig ez csak egy kiragadott eset. Hiába adnak ki milliósokat, ha ezeket a milliósokat igazi hozzáértés nélkül fektetik be, ha a centrális vezetés elhibázott, vagy nem rendelkezik elég perspektívával.

Beszéljünk még világosabban!

Igenis, mulhatatlanul gondoskodni kell az állami szénbányák vezetésének kellő organizálásáról. A

minisztériumban e kérdést is egyszerűen úgy látszik kezelni, mint egy szokásos számár-létrás kinevezést. Az állami szénbányákat, melyeknek első sorban fürge vállalkozásnak kellene lenniök, a bürokratizmus fojtó levegőjével sorvasztják. Aktagyár ma az állami szénbányák központi igazgatósága, amelynek a bányászati főosztály szinte a tüdején ül s nem engedi lélekzétvételhez. Az elmozdított központi igazgató (tudását pedig Európaszerte elismerik, tanuskodott erről a nemzetközi mélyfuró kongresszus) magánvállalatnál nőtt fel, lett önértetes, erélyes férfiuvá, amilyennek az állami bányásznak is lennie kell, hogy „menjen“ a keze alatt a dolog. Hogy „tud“, ezt még megbocsátják neki fent is, talán lent is: de hogy mit csináljon s mit hogyan kell csinálnia, ezt nem feletteseitől, hanem a szakértelmétől kérdezi meg, ezt nem tudják neki — úgy látszik — megbocsátani. Ez az ember feltétlenül becsületes ember is, ami pedig egy embertől, akire az állam 36 milliós vagyonát bizza, nélkülözhetetlen kellék. Mit kívánnak hát még egy embertől egyebet? A helyett, hogy örülnének, hogy van egy valaki, aki szánálni tudja a bajokat és két kézzel kapnának utána, hevertetik, mintha oly sok szakerő állana rendelkezésre ez országban. Ha állanak, miért nem vették elő eddigelé? . . . Mit kísérleteznek az állami szénbányákkal, a milliósokkal, miért hajigálják ki az ablakon a pénzt ahelyett, hogy szakszerűen befektetnék?

Egyszer már meg kell félreérthetetlen világossággal mondani, hogy nem lehet megérteni s megmagyarázni a pénzügyminisztérium cselekedetét. Nem lehet érteni, hogy amikor napnál fényesebben bebizonyosodott, hogy nem Wekerle hibás az állami szénbányák bajaiban, miért szidják mégis őt?! . . . hogy amikor ugyanígy bebizonyosodott, hogy Lukács László, mint pénzügyminiszter — ő egyedül tudná megindokolni, miért? — elmozdítva Andreicsét, az állami szénbányászati központi igazgatóját, hibázott. Nem politikai kérdés, sohase is lehet azzá az állami szénbányászati, hogy be ne láthatnák és ne korrigálhatnák hibájukat, hogy ebben a tisztán gazdasági kérdésben ne tudjanak felülemelkedni kicsinyes szempontokon. Andreics még csak nem is ellenzéki ember, legalább bizonyos az, hogy mint volt petrozsényi bányai igazgató igen nagy megbízhatósággal liferalta a mamelukokat.

Lássunk már egyszer világosan abban is, hogy a közvélemény tisztában van azzal, hogy az állami szénbányák tönkrejutásáért a felelősség nem annak megteremtőjéé. Az megadta az alapot s a fejlődést is biztosította. Ellenben közvetlen utóda a már

megszavazott 6 és fél milliót egyszerűen megvonta s nyomban kisüttette „érdekelt” szakértőkkel, hogy semmitérők az állami bányák, minekutána semmiféle szükséges beruházást nem folyósított. Eltávolította a szakembert, aki kezdetüktől fogva főviről-hegyire ismerte e bányákat, mind kivétel nélkül s tudta, ismerete minden csinját-binját mindenik állami szénbányának egyenként és összesen. Nem lévén ez jelen, a szakértői vélemény eredménye iránt se lehetett kétség s a parlamentet meg lehetett hát Désy Zoltán és Mezössy Béla nyug. államtitkárok interpellációi után nyugtatni afelől, hogy semmit se érnek az állami bányák „igy”, ezen az állapoton változtatni kell. Ez még a mostani pénzügyminiszter elődjének rovására megy.

Ellenben „igy”, a kartelbe beléptetéssel, nem szabad segíteni. Ez nem segítség, ez öngyilkosság. Ezt a harakirit nem szabad végrehajtatni az állami szénbányákkal. Nem szabad engedni, hogy tulajdon hasukat felmessenék. Semmi ok sincs rá. Aki lát s a közvélemény immár tisztán lát, sőt már ítelt is, az állami szénbányászatról ma még csak *könnyelműség és lelkiismeretlenség árán lehet elmondani, hogy nincs más segítség, mint a szénkartel ölelő karja.* Mi s velünk az egész ország hiszi, tudja s vallja, hogy koraszülött, idétlen ez az elhatározás, hogy ennek nem szabad megtörténnie. Ha valóban eljött volna az ideje, mi tisztán az ország millióinak megmentését tartva szem előtt, nem késnének ezt beismerni.

Attól fél a minisztérium, hogy nem lesz tán vevője a szénének? Ne zárkozzék el a miniszter gondolatoktól, amelyek nem hivatásos üzletemberektől származnak, de akik mégis az élet forgatagában inkább sürögnek-forognak, mint ő. Jézus azt mondta: „engedjétek hozzám a kisdedeket” Ellenben a miniszteri előszobán keresztül csak a petroleumos angolok jutnak keresztül egy idő óta. Hogy milyen hasznával az országnak? Tekintsünk csak az Iza völgyébe, ahol még ma sincs petroleum, pedig esküdjözik, hogy $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ év multán már boldog lesz Magyarország az állam által jegyzett részvények fejében. Vagy ott a földgáz, amelyre csak az állami monopolium bérbeadását tartják az egyetlen panaccának. Amerikában, Angliában vagy a kis Belgiumban az olyan par excellence közgazdasági minisztérium, mint a mi pénzügyminisztériumunk, kikeresi a tehetéseket és korukra nem tekintve vízi előre a hivatali ranglétrán és felszivja a közéletben ügyesnek, hasznosnak, életrevalónak bizonyult erőket, pláne, ha konyitanak közgazdasági kérdésekhez vagy legalább is biztosítja együttműködésüket. Nálunk? Jobb erről nem beszélni.

Mi nem hinnők, hogy a pénzügyminiszter a saját nevéhez akarná fűzni egy közgazdaságilag ragyogó eszmének teljes megsemmisítését és vandáli kiirtását, mert az állami szénbányáknak a kartelbeléptetése ezt jelenti s nem mást. Mi őrt állunk s az ország jól felfogott érdekében felemeljük tiltakozó

szavunkat. Hangsúlyozva ismétljük, hogy a kartelbe lépes ideje még nem érkezett el. A cári birodalom most utánozza Wekerle példáját és most létesíti az állami szénbányászatot. Poroszországnak is van állami szénbányászata, régebben mint nekünk, nagyobb deficittel dolgoznak benne, mint mi s Poroszország — miként ezt mi már megdönthetetlen érvekkel kimutattuk — hatalmas arányokban fejleszti az állami szénbányászatot, egyremásra vásárolja a szénbányákat s árusítván a szenet, már kezdi érvényesíteni áldásos hatását az egész német nagyiparban. És teljességgel ki van zárva, hogy a szindikátusokkal egy gyékényen árulja szenét.

A pénzügyminisztérium bizonyára nem tette tanulmány tárgyává e kérdést s ha tanulmányozta, olyaténképen cselekedhetett, mint a Wünsch-féle vasbeton-aknákkal, melyekkel hatalmasan felsült a derék vállalkozó is, milliók károkat okozván az államnak. Azt a kérdést, beléphet-e a kartelbe az állami szénbányászat, a mai bányászati főosztály igenis nem hivatott eldönteni. Ilyen mélyreható közgazdasági kérdés eldöntésére nincs meg a hivatottsága, az előképzettsége, a széleskörű közgazdasági experienciája. Maga a miniszter se vesse mérlegbe hatalmi szóval a Brennus kérdjét, mert bizony, mondjuk, az utókor erről a tényéről fogná megemlegetni.

Müegyetemet Selmechányának.

Ujból aktuális az a mozgalom, amely a selmeci bányászati és erdészeti főiskolának müegyetemmé való fejlesztésére irányul. Közel két évtizede már, hogy szakkörökben fölvetették az eszmét s azóta a terv nem vesztett aktualitásából, sőt ellenkezőleg. A második müegyetem felállításának feltétlenül szükséges volt a csak plauzibilisebbé teszi azt, hogy a dekadenciára kárhozottat ősi bányaváros megkapja a müegyetemet.

A selmeci főiskola hazánk legrégebb és még 40—50 évvel ezelőtt világhírű technikai tanintézete. Már 1735-ben fennállott, mint gyakorlati bányásziskola Mária Terézia királynő azután ezt a tanintézetet 1770-ben akadémiai rangra emelte. Az akadémia akkoriban nagy hírnévre tett szert s nemcsak hazánk bányászgenerációit nevelte, hanem a távol idegen országokból is számos hallgatója volt állandóan. 1848-ban Eötvös József kultuszminiszter utasítást adott Ritterstein báró kamaragrófnak, hogy tegyen javaslatot a selmeci bányászati és erdészeti akadémiaának müegyetemmel való egyesítése iránt. Ritterstein báró 1848 július hó 15-én kelt feliratával el is küldte tervezetét, de a bekövetkezett politikai viszonyok miatt a szép terv abbanmaradt. A selmechányai főiskola tehát történeti jogokra is hivatkozhatik.

Am ha a praktikus élet nem is szokott figyelemmel lenni a történeti jogokra és tradíciókra, de annál inkább respektálja a kedvező finánciális szem-

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, precíziós
kivitelben mint különlegesség
gyártása.

(923/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47

— Alapított 1791. —

Magyarországi képviselő

CONRAD ÉS TARSA Budapest,
VI. kerület, Teréz-körút 15. szám.

pontokat. Nem is beszélve arról, hogy fontos kulturális szempontok is fűződnek a selmeci főiskolának műegyetemmé való fejlesztéséhez.

Ha új műegyetemet állítanak fel, — amelyre égető szükség van — ennek évi rendes kiadásai közel egy millió koronára tehetők, míg a selmeci főiskolának fölhasználásával az új műegyetem rendes kiadásai hozzávetőleges számítás szerint csak 252.000 koronával terhelhetők meg évenként az állami költségvetést. Hozzájárul ehhez az a tetemes költségkülönbség, amely a szükséges befektetésekből nyilvánul meg. Hiszen a meglévő tanszékek felszereléseinek, a meglévő épületeknek fölhasználása mind óriási megtakarítást jelent.

A mi viszonyaink között ezt a finandális érvet tartjuk döntő fontosságúnak, mert pénzügyi nehézségek akadályozzák meg azt, hogy egész közoktatásügyünk, elemi, közép- és főiskolai szervezetünk külföldi, — mondjuk legalább osztrák nivóra fejlesztessék. Ezen érv előtt el kell halványodni azon ellenvetéseknek, melyek szerint a műszaki főiskola gyakorlati képzettséget is kell, hogy adjon a hallgatóknak s ezért műegyetemnek csak ipari centrumban van helye.

Budapest ipari centrum, — legalább a mi ipari viszonyainkhoz mérten — de miféle gyakorlati képzettséget nyernek a budapesti műegyetem hallgatói? Majdnem semmit, bár szívesen elismerjük, hogy a műegyetemről kikerült magyar mérnök bármely pontján a földkerekségnek, fényesen megállja a helyét.

Az is figyelemreméltó szempont, amit Szemere Miklós, ez a lelkesen áldozatkész és a magyar faj fejlődésére annyi féltő gondot fordító ősmagyar származású főur propagál, hogy t. i. a magyar középosztály generatív fejlődése és egészséges szervezete érdekében ne hordjuk össze iskoláinkat a fővárosban össze. Nem züllik, nem romlik a fiatalság erkölcsileg oly könnyen a vidéken, mint a fővárosban, melynek utcái, kávéházai, lebujai csak úgy ontják a kísértést, az alkalmat. És így tovább.

Második, sőt harmadik műegyetemre szükség van. Budapesti műegyetemünk és különösen ennek gépészmérnöki és mérnöki szakosztálya túlszűrt és a hallgatók száma évről-évre növekszik. Fel kell állítani egy újabb műegyetemet és pedig rövid időn belül, értvén ezalatt két-három esztendő, de semmi esetre sem tíz évet, amennyi időt egy önálló műegyetemnek megvalósulása igénybe vesz. A budapesti új műegyetemnek pusztán az építkezése pl. közel egy évtizedig tartott. Ezzel szemben a selmeci főiskolát akár egy év alatt is át lehet alakítani műegyetemmé.

A tradíció, a finandális, kulturális és a nemzet fentartó szempontok egyaránt indokolják a selmeci főiskola ily irányú fejlesztését.

Selmec- és Béalabánya városok törvényhatóságai — mint jeleztük — memorandumba foglalták jogos kérésüket. Ez emlékiratot küldöttek sőt nyújtották át az illetékes minisztereknek. A memorandumot alkalmunk nyílt az alábbiakban közölni s ajánljuk megszívlelésül az illetékes tényezőknek:

Nagyméltóságú m. kir. Miniszter Úr

Kegyelmes Urunk!

Selmec- és Béalabánya sz. kir. bányaváros a XVIII. században a legrégibb és a legnagyobb bányavárosok egyike volt s egyúttal az ország harmadik nagy városa, míg ma a törvényhatósági városok között a legkisebb. Régebben, amikor helyei nemes érekekben dúskáltak, hazafias áldozatra mindig kész polgársága az ország érdekében nem egyszer hozott nagy pénzáldozatot; ma, hogy hazafias misszióját itt, a Fel-

vidéken, teljesíthesse, a hajdan gazdag polgárság szorul rá a segítségére.

Selmec- és Béalabánya sz. kir. bányaváros az újabb időkben határozottan hanyatlott, mert nem tudott lépést tartani a haladás újat rohamosan megindult más vidéki városokkal.

Ez a hanyatlása összefügg ugyan az itteni állami főbányászat hanyatlásával is, de az utolsó két évtizedben való elmaradását különösen az a mozgalom okozta, melynek célja a város egyik nagy erősségének, a m. kir. bányászati és erdőszeti főiskolának innen való elvitele.

Ez a kérdés husz év óta majdnem állandóan napirenden van s ez akadályozza a várost a haladásban. Sem az idegen, sem helybeli tőke nem mer itt semmit létesíteni, mert állandó az a veszélyes fenyegetés, hogy „elviszik a főiskolát s így elvész a befektetett tőke”.

Ez a Danokles karlja odajuttatta e híres, nagymúltú, régi várost, hogy egyetlen az ország összes városai között, melynek lakossága, az utolsó népszámlálás adatai szerint, nem szaporodott, hanem fogyott s ha így halad, rövid idő alatt megszűnik.

Pedig a fenntartása és felvirágoztatása, a nemzeti-ségi mozgalmaknak kitett vidéken, nemesak a város lakosságának érdeke, de érdeke az országnak, érdeke ödes magyar hazánkban is. Bátran állíthatjuk ugyanis, hogy városunk a nagy vidéken védőbástyája a magyarságnak s városunk falai között és a közel vidéken sohasem indulhatott meg államellenes mozgalom. A Felvidék távolabb eső vidékei, hogy mást ne említsünk, tele vannak nemzetiségi bankokkal, míg hozzánk ezek be nem juthatnak, amíg a m. kir. bányászati és erdőszeti főiskola itt van.

Husz év óta Selmeczbánya a főerősségének innen való elvitelét rohesgetik folyton. Ezzel megbénítják a város fejlődését, elannyira, hogyha még sokáig így tart, egyre gyengébbé lesz, egyre hanyatlík és végül teljesen megszűnik; elvész a magyarságnak a Felvidéken egyik legerősebb városa ezzel egy nagy vidék lesz kitéve a nemzetiségi mozgalmaknak!

Selmeczbányát meg kell tehát menteni. Megmenteni pedig úgy, hogy módot kell nyújtani neki arra, hogy fejlődéssé, erősödéssé és lépést tarthasson az ország haladó vidéki városaival.

Ennek egyik igen fontos kelléke az, hogy a m. kir. bányászati és erdőszeti főiskola innen való elvitelének kérdése végre egyszer s mindenkorra lekerüljön a napirendről. Ebben az esetben megindul a magánvállalkozás és maga a város is megteszi mindazt, amit a haladás érdekében meg kell tennie.

Nem tagadjuk, hogy hiányok vannak itt és hogy sokat kell pótolni. Ellenkezőleg mi is állítjuk, hogy fejleszteni kell itt a vízvezetékot, építeni kell modern lakásokat, szállókat, fürdőt, új vasutat, rendezni kell az utcákat stb., de lát hogy lehet ezt megtenni most, midőn folyton azzal rémitgetnek bennünket, hogy elviszik a Mária Terézia királynő alapította főiskolát, mely legrégibb technikai főiskolája az országnak és ezzel elvágják a város fűtőerét?!

Kegyelmes Urunk!

A város közönsége valóságos circulus vitiosusban van, ez pedig a legveszedelmesebb állapot. Mert ha a haladáshoz a tőkét akarjuk mozgósítani, azt a választ kapjuk, hogy biztosítsuk a tőkéseket a főiskola ittmaradásáról; ha pedig a főiskola ügyeit intéző körökhöz fordulunk kéréssel, hogy végre mondják ki a főiskola ittmaradását és ne tartsák napirenden az elviteli szándékot, azt a választ kapjuk, hogy csináljuk meg először a modern várost s akkor majd meglátjuk, hogy a főiskola ittmaradhat-e?

Ilyen kétségbeesztő helyzetbe jutottunk mi, önhibánkon kívül. Ez a helyzet azonban így nem maradhat, mert a biztos pusztulásba vinne bennünket. Ezért állott most egy tömött sorba a város polgársága s keres módokat a halá-

dásra és pedig a saját, valamint a magyar állam érdekében is.

Január hó 9-én tartott törvényhatósági bizottsági közgyűlésünkön tárgyalunk főiskolánk ügyét és egyhangú lelkesedéssel azt határoztuk, hogy ebben az ügyben felirunk Nagyméltóságodhoz, feltárjuk a szomorú helyzetet és orvoslását kérjük a város, valamint a magy. állam érdekében!

E közgyűlési határozat alapján terjesztjük most Nagyméltóságod elé azt a tisztelettel teljes, hazafias és alázatos kérésünket, hogy

„Méltóztassék a helybeli m. kir. bányászati erdészeti főiskola innen való elvitelének kérdését végre kormány-nyilatkozattal a napirendről levétetni és így a város biztos fejlődésére a főalapot megadni

méltóztassék továbbá ezt a főiskolát a budapesti József-műegyetemmel egyenrangusítani az eddigi fakultásokat az elektrotechnikai, gépészmérnö és még szükséges szakokkal kiegészíteni.”

Ezzel a kérésünkkel kapcsolatosan ünnepélyesen jelentjük, hogy kérésünk kedvező elintézése esetén a város közönsége kész minden lehető áldozatra.

Hogy fenti két kérésünk nemcsak a mi szempontunkból fontos, alapos és hazafias, de fontosnak és könnyen kivihetőnek tartjuk ezt maguk akkörükk is; ennek beigazolására esatoljuk a következő memorandumokat és szaknyilatkozatokat, és pedig:

A) alatt esatoljuk az „Orsz. Bányászati és Kohászati Egyesület”-nek 1898. évben Pécsett tartott közgyűlésén elfogadott memorandumát, mely alapos érveléssel a selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolának műegyetemre való kifejlesztését kéri;

B) alatt esatoljuk magának selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola tanári karának 1900. évi május hó 30-án kelt memorandum kivonatát, melyben, alapos érveléssel, szintén azt kéri, hogy főiskola műegyetemre fejlesztessék;

C) alatt esatoljuk időközben elhalt Cserháti budapesti műegyetemi tudós tanár 1910. évben írt „Mérnök és Jogász” című tanulmányának azt részét, melyben ugyancsak a selmeczbányai főiskolát ajánlja műegyetemre való kifejlesztésre;

D) alatt esatoljuk a Magyar Mérnök-Építész-Egylet egyetemes ülésén 1911. december 1-én felfozóalt Jendrássik Kornél ur szakszerű kijelentését, mely szerint a budapesti József-műegyetem túlszofaltságát legkönynyebben és leggyorsabban úgy lehetne segíteni, ha a selmeczbányai főiskolát fejlesztenék műegyetemre;

E) alatt esatoljuk szakszerű kimutatást annak, hogy az ország legrégibb technika főiskolája, a selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola, alig 1—2 év alatt és aránylag igen kis költséggel volna műegyetemre fejleszthető;

F) alatt esatoljuk egy kiváló tudósnak, mely a „Pesti Napló” 1907. május hó 26-iki számában jelent meg és ugyancsak a selmeczbányai főiskolának fejlesztésével véli a műegyetemnek kérdésének rendezését; végül

G) alatt esatoljuk közgyűlésünk határozatát.

Kegyelmes Urunk! A mi kérésünk teljesítése nem akadályozza, hogy édes magyar hazánk déli részének követelése ne teljesítették azzal, hogy ott a második, a harmadik műegyetem létesítették, sőt még elősegíti mert hiszen csak a régi meglevő főiskolát kérjük egyenrangusítani a budapesti műegyetemmel, rövid idő alatt és kevés költséggel meglehet.

Ezzel segítve van a budapesti műegyetem túlszofaltságán is, az ország déli részében pedig lassan előkészíthető a második vagy harmadik műegyetem kérdése, időrendben a felállítandó tudományegyetemekkel.

A mi főiskolánk ilyen fejlesztése alapja lesz ősrégi, kulturmissziót teljesítő, hazafias városunk fejlődésének, vízszont megerősödött városunk továbbra is megmarad a magyarság védővárának, sőt ezt a kötelességét hatványozott mérvben teljesítheti. Így kérésünk teljesítése nemcsak sunknak és vidékének érdeke, de nagy érdeke a magy. államnak is, míg kérésünk elutasítása egyértelmű voln városunknak és vidékének elpusztulásával. Ez pedig örök és kiszámíthatatlan csapás lenne a magyar állameszmére és szomorú következményeire a történelem ítélőszéke érezzük — a legszigorubb elítélést mondaná ki.

Hazafias érzésünk teljes meglevél és őszinte, magyar bizalommal fordulunk Nagyméltóságodhoz és ismételjük fenti kérésünket.

Selmeczbányán, 1912.

hó 16-án.

Horváth Kálmán
polgármester.

HAZAI HIREK.

A zólyomi osztályülés.

aját tudósítónktól.

Az „Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Zólyom-Nyitrai Osztálya” a mult szombaton Zólyombrezón tartotta alapszabályszerű gyűlést *Stempel Gyula* bosztorcebányai m. kir. bányakapitány elnök-lésével. Ez a fiatal alakulás megint szép tanúságot tett életrealitáságról, bár a munkaasztalán, melyet tagjai tekintélyes számban ültek körül, most még nem a nagyszabású eszmék koncepciói fekdűtek. Korán is volna még ezt kívánni. Azok a célok, melyek az osztályt a mult évben létrehozították, a technikai és gazdasági világból valók, amely világban a talajt nagyon mélyen és alaposan kell megmunkálni, ha beléjo ültetni s az ültetvényből jó gyümölest akarunk nyerni.

A célok felől az osztály címe mindont elárul. Bányászatiak s kohászatiak azok és — magyarok. A föld mého felé titáni szemmel sandítanak. Kincseket kell kiostromolni a takarók alól, lo kell fosztani a leplet azokról a nagy értékekről, amelyeket Zólyom és Nyitra megyék földje s természeti erői a magyar nemzeti gazdaság számára rejtegetnek. Ez azonban a munkának csak a második része. Az első a talaj-készítés, a fogékonyág élesztgetése a nagy társada-

BRUNNER I. L. ÉS TÁRSA

∴ ∴ gép, szerszám, műszaki és elektrotechnikai nagykereskedés ∴ ∴

Sürgönycím:
BRUNNERIT,
BUDAPEST.

Egyike a legrégibb, legnagyobb és legpontosabb cégeknek. Évtizedek óta szállítója kincstári bányáknak és vasműveknek, a cs. és kir. közös hadseregnek és haditengerészetnek, a m. kir. államvasutaknak, a m. kir. posta- és távírdának, valamint számos magánüzemnek. — 1913—14. évi nagy árjegyzékünket komoly vevőknek szívesen küldjük.

Sürgönycím:
BRUNNERIT,
BUDAPEST.

BUDAPEST, VI. KER., TERÉZ-KÖRUT 19. SZÁM.

lomban, vagyis az igazi talajművelés. Az egyesülés egyelőre még csak erre szolgál s ma még csak a szellem ébresztésén fáradozik. Hiszük, hogy törekvései nem lesznek sikertelenek, mert a bányász- és kohászlélek szimpatikus, vonzó, a régi századok tiszta, becsületes szeretothagyatékát ragaszkodással őrzi.

Aki egyszer a fehér asztal mellett hallotta az elragadó dallamot, melyhez a felséges értelmet valamikor régen lelkes szívek mélyéből olvasta ki a költője

„Der Bergmannstand sei hoch geehret,
Und wenn er auch das Tageslicht entlehret,
So thut er's doch für's tenere Vaterland.
In den Söhnen der Gruben und den Berge
Reicht ein Jeder freundlichst die Hand.

— aki egyszer ezt hallotta s összehangolta vele a saját lelkét, lehetetlen, hogy az jóbarátjává ne szegődjék a bányász kohász szellemnek. S a „bergmännische Ergötzlichkeiten” a két felvidéki vármegye értelmiségét csakhamar meghódítja.

Az ifju osztály célja egyelőre ez. Az erősödés, a magvetés megkezdése előtt a talajelőkészítés. S majd ha alkalmasnak látja már az időt, amikor terveivel kiléphet a világ színe elé, amikor már a vállalkozások iránt való bizalmatlanságot a szollemben való megbízhatóság tudata fogja kiküszöbölni, akkor már lehet majd az egyesületnek ezt is mondania fel a munka-második részére!

A most tartott osztályülésnek értelme és célja tehát ezért állt a fehér asztal és fényes est jegyében. Tárgysorozatában speciális jelentőségű, szakkörököt érdeklő pontok voltak. Ki kell ezekből emelnünk *Kresmery* Vladimir vasgyári főmérnök előadását egy történetesen felrobbant acélpalack robbanási okairól, amely igen élvezetes és tanulságos volt.

A gyűlés után délben a vasgyári kaszinó nagyszobájában társasbéd volt, amely a vasgyári zenekar hangversenye mellett kitűnő hangulatban folyt le. Az ebéd során *Spambauer* Rezső gyárfőnök emelkedett először szólásra s az osztályt üdvözölte. Beszélték még: *Stempel* Gyula bányakapitány, *Gottan* Pál felügyelő, *Marck* Károly felügyelő, *Reitzner* Miksa miniszteri tanácsos, *Körmendy* Dezső mérnök, *Tenay* Lajos zólyomi gyárigazgató, *Geduly* Árpád dr orvos és *Tannenbergy* Géza felügyelő.

Ebéd után a hangáság a „Der Bergmannstand” kezdőfü bányászdal hangjai mellett oszlott szét, hogy megtekintse a gyárat.

Este a gyári vendéglőben műkedvelői és mozi előadás válogatott műsorral, végül tánc volt reggelig.

Kinevezések. Öfelsége pénzügyminisztere *Károeschky* Zsigmond bányati főosztályvezető, a zólyomi bányati hivatal főnökét a VI. fizetési osztályba főbányati főosztályvezetővé nevezte ki. *Szabó* Albert bányati főosztályvezető, a marosújvári főbányahivatal főosztályvezetőjének a főbányati főosztályvezetői címet és jelleget díjmentesen nyújtotta.

Halálozás. *Vajna* Miklós m. bányafőmérnök, a tordai m. kir. sóbányahivatal főnöke április hó 11-én, életének 57-ik évében elhunyt.

Eljegyzés. *Kellner* Andor m. kir. vasgyári hivatalnok Zólyombrezsón eljegyezte *Marck* Etust, *Marck* Károly vasgyári felügyelő bájos leányát.

A Magyar Általános Közénbánya Részvénytársulat igazgatósága folyó hó 12-én tartott ülésében megállapította az 1912. üzletév mérlegét és elhatározta, hogy az április 29-én tartandó közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a 2,200.000—K értékesítési tartalékkeírás után fennmaradó 5,130,019.58 K tiszta nyereségből (495.669.76 K-val több a múlt évinél) az általános tartalékalapra 700.000—K (+ 50.000—), külön adományul a tisztviselők nyugdíjalapjának 30.000—K (változatlan), a bányatársaspénztáraknak 100.000—K (+ 20.000—), a munkásjelölti tartalékalapra 100.000—K (változatlan), az igazgatóság és tisztviselők alapszabályszerű jutalékára 508.202.74 K, 80.000 db részvény 38—koronás osztalékára 3,040.000—K fordítások (a tavalyi osztalék 34—korona = 2,720.000—K volt), míg a fennmaradó 651.816.84 K további leírásokra használtassék, végül a múlt évről elővezetett 897.687.86 K nyereségáthozat változatlanul új számlára vitessék át.

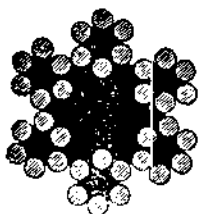
Az 1912. mérleg a következő adatokat tünteti fel

Vagyon Bányabirtok 12,278.154.05 K, ingatlanok, felszerelések és anyagok: a) telkek, épületek, gyárak, gépek és iktárak 33,038.959.14 K, b) üzemi anyag, bányafa-készletek és fogyasztási cikkek 1,233.552.18 K, c) szén-, brikett-, cement- és mész-készletek 246.217.34 K, összesen 34,518.728.66 K, pénztárak és értékpapírok: a) pénztári készletek 384.908.06 K, b) betétek pénzügyintézeteknél 6,351.870.09 K, c) értékpapírok 2,009.344.70 K, d) Nyugatmagyarországi közénbánya r.-t. részesedés 3,400.000—K, e) küldvények 245.811.69 K, f) idegen letétek és óvadékok 750.819—K, összesen 13,142.753.54 K, adósok: a) szénadósok 5,028.010.33 K, b) részesedés vasmegyesi fatermelésnél 1,279.292.52 K, c) átmeneti adósok 350.450.91 K, összesen 6,657.753.76 K, nyugdíjalap számla 1,413.854.11 K, elsőbbségi kölcsön árfolyamkülönbűzet számlája 521.118.27 K, végösszeg 68,532.362.39 K.

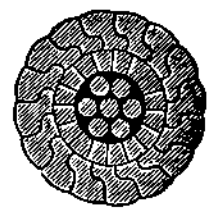
Teljes Részvénytőke 80.000 darab részvény 200—K-val 16,000.000—K, 4 $\frac{1}{2}$ %-os elsőbbségi kölcsön 10,018.384.45 K, tartalékok: értékesítési tartalék 17,535.350.84 K, tartalékalap 4.266.200—K, tőke-tartalékalap 6,000.000—K, kétes követelések tartaléka 100.000—K, tartalék az elsőbbségi kölcsön szolgáltatására 250.000—K, külön tartalékalap 300.000—K, munkásjelölti tartalékalap 765.000—K, összesen 29,216.550.84 K, hitelezők: nyílt számlán 2,494.450.84 K, átmeneti hitelezők 1,952.437.83 K, hátralékos bányász-bérek decemberre 343.583.68 K, felvételken kölcsönök 6,962.47 K, felvételken osztalék 2.478—K, elsőbbségi

FELTEN ÉS GUILLEAUME

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár részvénytársaság
BUDAPEST, V. kerület, Vizafogó 1460. szám.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek. Elektrolitikus vörösréz huzalok, okonitvezetékek, szerelvények stb.

kölcsönünk 1913 február 1-én esedékes függő kamatai és járulékaik 305.133-73 K, idegen letétek és óvadékok 750.819— K, összesen 5,855.865-55 K, nyugdíjalap 1,413.854-11 K, nyereség mint egyenleg 6,027.707-44 K, végösszeg 68,532.362-39 K.

Nyereség- és veszteség-számla

Tartozik Érték csökkenési tartalék leírások 2,200.000— K, elsőbbségi kölcsön kamatai és járulékaik 561.180-88 K, adók, üzleti költségek és fizetések 1,470.690-23 K, tiszta jövedelem nyereségáthozat az az 1911. évről 897.687-86 K, az 1912. év tiszta jövedelme 5,130.019-58 K, összesen 6,027.707-44 K, végösszeg 10,259.578-55 K.

Követel: Nyereségáthozat 1911 ről 879.687-86 K, kamatjövdelem 572.507-37 K, az üzemek bruttó hozama 8,789.383-32 K, végösszeg 10,259.578-55 K.

Egy kohó ünnepe. A zólyombrézói kir. asgvárösszetelhez tartozó tiszolc kohóból nagy olvasztót építettek. Ennek felavatása a múlt vasárnap ment végbe szép ünnepély keretében. Zólyombrézóról *Spannbauer* Rezső főfelügyelő, gyárfőnök, *Schenek* Gyula és *Tamenberg* Gyula felügyelők, a mérnöki kar több tagja, továbbá *Schenek* Gyuláné és *Tamenberg* Gyuláné urnók vettek részt ünnepélyen. A felavató ünnepélyre meghatóan szép jelezés volt, kor a tisztviselők, a munkások és nagy közönség jelenlétében ezen funkció teljesítésé felkért *Schenek* Gyuláné kezébe vette a gyújtószerkezetet és „Légyen e tűz a fáradozók dicsőségére!” szavak kíséretében meggyújtotta az olvasztó tűzöt, amelynek vízzeldekig kell majd állandó lángja. A Felkemelő ünnepély után *Porázik* Antal üzemvezető főmérnök házában díszes ebéd volt, amelyen a zólyombrézói vendégeke kívül megjelentek Tiszolc előkelőségei Örömmel emlékezzünk meg e jelentős, mely magyar vasipar fejlődésének volt pillanata amely Felvidék életébe főleg azért fon mert nemrégben is az volt a terv, hogy a tiszolci üzemet beszűntetik. *Spannbauer* Rezső gyárfőnök kiváló agilitásának fáradozás árán sikerült ezt megakadályozni olvasztó felállításával továbbra is biztosítani telep fennmaradását.

Közgyűlések. A *Brennbergi kőszénbánya r. t.* április 28-án Sopronban tartja XXXI-ik rendes közgyűlését, amelyen az igazgatóságnak a részvénytársaság feloszlására vonatkozó indítványa felett határoznak.

A *Croatia portlandcementgyár r. t.* április 28-án Zágrábban tartja negyedik rendes közgyűlését.

A *Concret általános cementipar r. t.* április hó 19-én Budapesten rendkívüli közgyűlést tart. Az igazgatóság javaslata felett határoznak a felszámolás kimondása tárgyában.

A *Magyar fémkohó- és vegyipar r. t.* április hó 30-án tartja I. rendes közgyűlését. Veszteség- és nyereségszámlája: Veszteség: Központi igazgatási költség 19.719 74 K, kohóigazgatási költség 10.080-52 K, tiszta nyereség 10.914-13, összesen 40.714-39 K. Nyereség: Folyószámla-kamat 40.714-39 K, összesen 40.714-39 K.

A *Borsodi szénbányák r. t.* április 30-án Budapesten tartja évi rendes közgyűlését. Veszteség- és nyereség-számlája **Tartozik:** Értékcsökkenési leírás az épületek és leltári berendezés elhasználásáért 200.000 korona. A tartalékalap növelése 30.000 korona. Központi költségek és adók 139.536 korona 15 fillér. Kamatok 23.548 korona 02 fillér. Tiszta jövedelem áthozatal az 1911. évről 5342 korona 05 fillér, az 1912. év tiszta jövedelme 183.878 korona 71 fillér, összesen 189.220 korona 76 fillér. Végösszeg 582.304 korona 93 fillér. Követel Nyereségáthozatal az 1911. évről 5342 korona 05 fillér. Bányáink bruttó hozama 576.962 korona 88 fillér. Végösszeg 582.304 korona 93 fillér.

A *Dobsinai rézművek r. t.* április hó 29-én tartja Budapesten, I. rendes közgyűlést. Mérleg-számlája **Vagyon** Bányakoncesszió 317.543 K 78 f. Bányaberendezés 163.383 K 91 f. Iparvasut 81.580 K 66 f. Üzemi épületek és berendezések 686.213 K 01 f. Lakóházak és egyéb épületek 357.456 K 55 f. Vízműterületek és tartozékai 437.892 K 69 f. Telek 101.770 K 37 f. Leltár 122.132 K 09 f. Üzemi és egyéb anyagok 16.149 K 40 f. Nyersérckészlet 18.523 K 82 f. Adások 33.290 K 85 f. Irodaberendezés 6423 K 72 f. Óvadékok 8690 K. Pénztár 3921 K 65 f. Összesen 2,355.472 K 50 f. Teher Részvénytőke 1,750.000 K. Hitelezők 549.140 K 08 f. Elfogadvány 56.332 K 42 f. Összesen 2,355.472 K 50 f.

A *Budapesti szivattyú- és gépgyár r. t.* április hó 30-án rendkívüli közgyűlést tart, amelyen határoznak a Tendloff K. és Dittlich P. gépgyár részvénytársaság budapesti céggel való egyesülés tárgyában. És megválasztják azokat, akik az egyesülés keresztülvitelével a haláságok által megkivánt jogérvényes nyilatkozatokat a Budapesti szivattyú- és gépgyár részvénytársaság nevében együttes rendelkezési joggal jogérvényesen megtehetik.

A *Vacuum Oil Company r. t.* május 31-én Budapesten tartja rendes évi közgyűlését.

A selmecbányai bányászat. A pénzügyminisztérium nemrégiben rendeletet küldött a selmecbányai bányagazgatósághoz, amelyből kitűnik, hogy az ősi bányaváros sorsa nem oly vigasztalanul dekadens, amilyennek általában feltűntetik. Arról van szó abban az átiratban, hogy a pénzügyminiszter teljes megnyugvással és elismeréssel veszi tudomásul azon intézkedéseket, amelyeket a bányagazgatóság az ottani bányászat fellendítése érdekében tett s amelyek kellő eredménnyel is jártak. Felhívja egyúttal az igazgatóságot, hogy addigi, megelégedésére szolgáló működését tovább is folytassa s hogy a várostelki leégett zuzóművet újra felépíthesse. Erre a célra 266.240 korona 64 fillért engedélyezett.

Ez a ritka olismerés elsősorban *Grillusz* Emil főbányatanácsost illeti, aki fáradhatatlan energiával, óriási munkával produkálta a szép eredményt.

Elhanyagolt bányák. A rozsnói bányabiztoság fölhívja a Csuesom községben fekvő Gábor védnevű bányatelepek tulajdonosait, *Roxer* Gyulát és *Rozlosnik* Mihályt, hogy az elhanyagolt bányákat mielőbb vegyék fel, mert különben elveszítik jogosítványaikat.

Dr. Schuster Ödön aradi ügyvédnek több bányateleket a Kassó-Szőrény megyében. Még tavaly történt, hogy az elhanyagolt bányatelepek felhívta *Schustert* az üzem felvételére a lelkes buzdításnak azonban nem lévén fogantatja, a kapitányság most elvonta a telkek jogosítványát.

A Bányászati és Kohászati Egyesület budapesti osztálya folyó hó 17-én tartotta közgyűlését.

Pályázat. A sóvíz kir. főbányahivatal pályázatot hirdet egy I. osztályú üzemi *alliszli* állásra, mellyel évi 8000 korona fizetés, 200 korona fizetés természetével bíró fizetési pótlók, lakás, fa- és sójárándóság van egybekötve.

„A gyorsírás terjedése.“ Ezen a címen a lapokban megjelent hír kiegészítéseképpen most arról értesülünk, hogy a „Stenografia“ gyorsíróintézet *Rákóczi-út 60. számú* helyiségeinek bérletére oly számos ajánlat érkezett a be a pályázat döntését magának fentartó *Sternberg Armin es. és kir. hangszergyáros* kezéhez, hogy döntés ilyenkor csak a jövő hétre várható. Biztos tudomásunk van arról, hogy nem csupán az anyagi szempontok fognak tekintetbe vétetni a pályázat eldöntésénél, hanem elsősorban is az ajánlattevők erkölcsi sulya, amire nézve a már eddig jelentkezett kiváló szakemberek többségében megfelelő garanciát látunk. A gyorsírás kulturának és a kereskedelmi szakoktatás színvonalának a szülők által régóta óhajtott emelésére egyaránt megbecsülhetetlen lesz, ha a „Stenografia“ vezetésében végre a komoly szaktudás fog modern szellemmel párosulva érvényre jutni.

DEUTSCHER BERICHT.
INDUSTRIE UND VOLKWIRTSCHAFT.

Das Erdgas in Ungarn. Nach amtlichen Meldungen sind bis jetzt 17 Erdgasquellen erbohrt worden, die täglich 2,140.000 cbm. reines Erdgas liefern. Z. B. liefern Quelle Nr. 2 bei Kissármás täglich 810.000 cbm.

Nr. 12 nahe bei Kissármás	204.000
Nr. 18 bei Magyarsámsönd	196.000
Nr. 20 bei Kissármás	169.000
Nr. 23 bei Kissármás	140.000
Nr. 23 bei Kiskapus	86.000

Die Erdgas-Terrains Ungarns sind aber hiermit bei weitem noch nicht aufgeschlossen. Die Bohrungen in den erdgasreichen Gegenden von *Mezősámsönd*, *Báza* und *Megyes* sowie in 4 weiteren Gebieten sind erst in der Ausführung begriffen. Siebenbürgen besitzt 27, nach den geologischen Gutachten „*äusserst ergiebige Erdgas-Terrains*“, deren Erschließung der Industrie grosse Vorteile bringen wird.

Die neue Kohlenwäsche in Üszög. Die *Donaudampfschiffahrtsgesellschaft* hat für den Bau ihrer neuen Kohlenwäsche ein Terrain von 60 Joch angekauft und steht wegen des Erwerbes weiterer 20 Joch in Unterhandlungen. Mit den Erdarbeiten hat man bereits begonnen.

Erdgas als Betriebsstoff für Lokomobile. Interessante Versuche wurden von den staatlichen Eisenwerken mit Erdgas als Betriebsstoff für Lokomobile angestellt, die die praktische Verwendbarkeit des Erdgases, und zwar für direkten Antrieb ergeben haben. Da Erdgas bedeutend billiger ist wie Kohle oder künstliches Gas und zudem eine grössere Wärmeenergie entwickelt, hat man diesen Versuchen, die 2 Wochen hindurch an einer bei der Quelle Nr. 2 in Kissármás aufgestellten Sauggas-Lokomobile gemacht wurden, grosses Interesse entgegengebracht. Ein grosser Vorteil ist, dass an dem Motor keine konstruktive Aenderung nötig wurde. Diese Resultate, verglichen mit den *günstigsten* Ergebnissen des künstlichen Gases haben erwiesen, dass die

Lobnitz Fred mérnök hajóépítő *Renfrewbe* 25801. számú és

„Közvetdaraboló készülék“

című magy. szabadalmának gyakorlatba vétele céljából hajlandó gyárti engedélyeket adni, esetleg szabadalmát teljesen el is adja. — Bővebb felvilágosítás nyerhető

Meller Ernő hitel szabadalmi ügyvivőnél
Budapest, VIII., Üllői-út 2.

SCHVARGZ JÓZSEF ÉS TÁRSA
MŰSZAKI IRODA, SZERSZÁM és GÉPTELEP

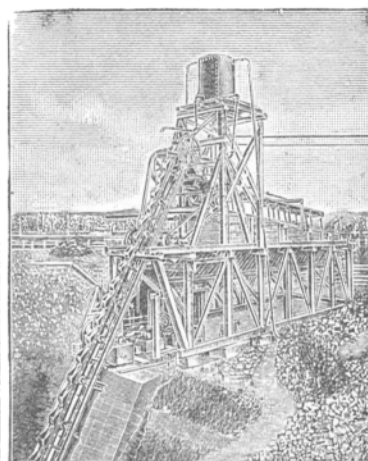
Készleten teljesen új 35/44 HP. álló

Bolinders nyersolajmotor.

Közelebbi adatok és ár kívánatra.

BUDAPEST, VI., Váci-körút 53. (Saját ház.)

Mindennemű szállítóeszközöket
és szállítóberendezéseket

Katalógus, költségvetés díjtalanul.

gyárt
speciális kivitelben:

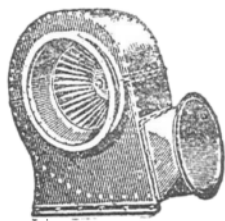
Gebr. Commischau

Inhaber: A SPAHN.

Gépgyára:

NESTOMITZ
a. ELBE 53

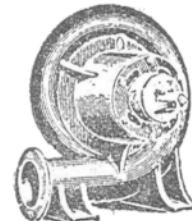
b. Aussig.

Blackman Szellőző

ventilátorok,
exhaustorok,
fúvók minden célra

szárító, szívó
berendezések

Magyar Szellőző Művek

Budapest, VII., Aréna-ut 80.

(3793/a 863/24)

Telefon: József 26-56.

effektive PS-Leistung und der entsprechende Gasverbrauch bei beiden Betriebsstoffen gleich ist. Bei gleichen Leistungen ermöglicht infolgedessen das *billigere Erdgas* eine bedeutende Betriebsersparnis. Die Direktion der staatlichen Eisenwerke hat auf Grund dieser Versuche beschlossen, Specialtypen für Erdgasbetrieb zu bauen.

Ungarische Kanonenfabrik. Wie bekannt, wird die neue ungarische Kanonenfabrik in Győr errichtet werden. Gründer derselben sind die Skodawerke und die Kruppsche Fabrik; sämtliche in Kombination gezogene Banken und Privatfirmen entfallen. Das Aktienkapital wird 11 Millionen Kronen betragen, wovon die ungarische Regierung sechs und die zwei Fabriken fünf Millionen übernehmen werden. Die ungarische Regierung wird infolgedessen einen entscheidenden Einfluss auf die Gestion der Fabrik haben, sie wird die Majorität der Aktien besitzen und auch die Majorität in der Direktion sich vorbehalten. Mit dem Bau der Fabrik soll noch heuer im Sommer begonnen werden und ist als Leiter derselben ein Ingenieur ausersehen, ein geborener Ungar, der im Auslande in hervorragender Stellung war. Die Regierung hat für den Bau einer Kanonenfabrik in Diósgyőr in das heurige Budget bereits eine Post in der Höhe von 4½ Millionen Kronen eingestellt, so dass sie nur noch 1½ Millionen Kronen aufzubringen hat. Nachdem die Skodawerke bekanntlich von der Oesterreichischen Kreditanstalt im Jahre 1899 gegründet wurden und diese Bank seit damals in der Direktion der Fabrik vertreten ist und hervorragenden Einfluss ausübt, kann wohl angenommen werden, dass sowohl diese Bank, als auch die Ungarische Kreditbank bei diesem Geschäfte der Skodawerke beteiligt sind.

Gründung einer französisch-belgischen Unternehmung in Bulgarien. In Sofia wurde vor kurzem unter Mitwirkung der Sociétés Générales de France, der Sociétés Générales de Belgique und der Banque de l'Union Parisienne eine neue Gesellschaft gegründet, die sich verschiedene grosse Unternehmungen, Hafen- und Eisenbahnbauten und andere, zur Aufgabe gestellt hat. Die Gesellschaft führt den Titel Sociétés Balkaniques d'Entreprises Générales.

Das österreichische Messingkartell wurde durch den Hinzutritt neuer Werke, darunter die Oesterreichischen Bergmannswerke, auf fünf Jahre verlängert und erhöhte dasselbe den Preis für Messing auf K 11 bis K 15 per 100 Kilogramm.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK.

93001/1913. FIVa. szám.

HIRDETMÉNY.

Rendkívüli forgalmi viszonyok következtében a vasuti üzletszabályzat 75. §. (3) 5. pontja és a vasuti árufuvarozásra vonatkozó bérni nemzetközi egyezmény 14. cikkéhez tartozó végrehajtási határozmány 6. §. (3) 2. pontja alapján, kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak folyó évi április hó 8-án 26660/1913. szám alatt kelt engedélyével folyó évi április hó 11-től kezdve visszavonásig érvényesítendő öt (5) napi póthatáridőt állapítottunk meg mindazokra a teherárakra, melyek Bosanski Bród állomáson át a bosznia-hercegovinai országos vasutakra átmennek.

Ezt a póthatáridőt az érvényben levő fuvarozási határidőn és póthatáridőn kívül úgy a magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai, mint a nemzetközi forgalomban érvényesítjük és élő állatok, friss hús, friss gyümölcs, friss főzelék, valamint tojásküldeményekre nem alkalmazzuk.

Budapest, 1913. évi április hó 10-én.

Az igazgatóság.

H U M B O L D T

◀▶ **MAGYAR GÉPRÉSZVÉNYTÁRSASÁG** ▶◀

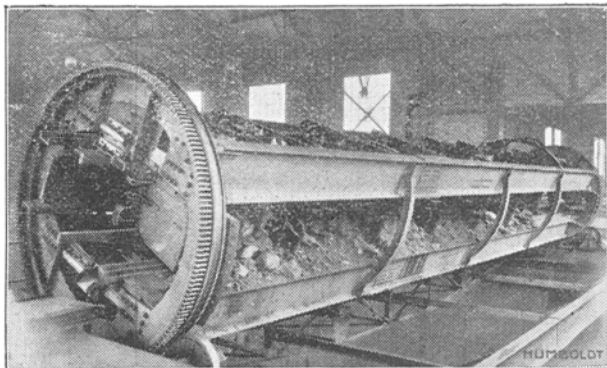
BUDAPEST V., Visegrádi-utca 9.

Telefon: 153—69. szám

◆◆ Törzsház: Coeln-Kalk ◆◆

Sürgőnycim: Humboldtia

Speciális szállító- és rakodóberendezések bánya- és kohótelepek számára.

Hevederes szállítók. — Kotrók.

Brikettsajtók.

Rostáló-berendezések.

Pörkölő- és olvasztókemencék.

Mozdonyok gőzre és sűrített levegőre.

Lyukgatott lemezek.

(928/43/II.)